

EMISSI SANGVINIS

observatio ex Ioannis Fernellii
vacuandi ratione,

cap. 20.

Effluens sanguis excipiendus mundis terfis-
que peluiculis, terrenis, vitreis, stanneis aut
argenteis; non item æneis, ne ab his vel propriæ
substantiæ, vel coloris, vel alterius qualitatæ
congestionem subeat, quæ nostrum de corporis
affectu iudicium pervertat. Sint & peluiculae
multae, in quibus sanguinis varias dispici ac
distingui possit. Seponantur loco mundo, quo
nec pulvis, nec fumus, nec ventus, nec Solis radii
periniant.

*Judicium de
sanguine co-
missi ex sub-
stantia.*

Omnia prima in his obleruabitur sanguis
nis constantia. Viscosus est qui lente fluxit, & tã-
quam glutinum digitis adheret: quorum nen-
trum efficit probus atque mediocris. Crassus est
& densus, multasque fibras habet qui ocuus cõ-
crefcit atque congelat; hie obstructionum alio-
rumque inde morborum fit autor. Qui tardius
concrefcit ac durefcit, tenuis est; qui vero iam
refrigescens minime durefcit, is omnino vel as-
quolus vel putridus est, cuius fibrae omnes dire-
ptæ atque corruptæ vanuerunt. Id ipsam planius
distinguit siffio. Crassus ac compactus difficilè
funditur, tenuis facile; putridus vero non fundi-
tur, verum simul atque attingitur, totus in par-
tes exiguas discerpitur.

Serum.

Serum multum tanquã aqua citrina concre-

10

ro sanguini innatans vel potum liberaliorem,
vel iecur infirmum, quale hydropici, vel imbeci-
llos renes, vel eisdem obstructos ostendit;
quibus ex causis serum redundans in venas san-
guini permisceatur. Hunc tamen non eo profusum
desitui par est, velut in his qui frugalius bibunt,
aut immoderatus sese exercent: crassescens eo-
nim sanguis difficile in tenues venas distribui-
tur, easque prompte intercludit.

Spuma innatans, nisi fluoris impetu nata sit, *Spuma.*
incendium atque feruorem eius humoris ostens-
dit, cuius calorem pra se fert: rubra quidem, san-
guinis; citrina, bilis; alba, pituita; liuida, mela-
ncholia.

Durescentis sanguinis color per summa rubi-
cundus boni vtilisque sanguinis est index: ru-
ber quidem ac lucidus ardentis, qualis est arte-
riarum; ruber vero & obscurus mediocris, qua-
lis est venarum. Color citrinus, bilem; albus, pi-
tuitam; viridis, bilem retorridam: liuidus aut
plumbeus, atram bilem cum pernicie, vt dispari-
um colorum permixtio varios humores exupera-
re, commōstrat: qui an etiam putridi sint nec ne,
sanguinis substantia palam facit. Est autē quum
albus color ex optima concoctione proficiscitur:
quod his praesertim accidit, quorum plenior est
virtus, & quorum vrina bene cocta visuntur,
multo alboque sedimento conferta. Illorum
quippe sanguis in venis tenuioribus concoctio-
ne iam albescit.

Sanguinis parte summa innatat nonnunquam *Pingua.*
pingue quiddam & adiposum instar telae aranei
cohaerens. Hoc, si admodum pingue & obesum

corpus est, ex ipso sanguine causam habet, qui est in adipem pronus. Sin corpus strigosius fiat minusque optimum, id ipsum colliquari & marcescere portendit.

Subsidantia. In parte concreti sanguinis subsidet quod terrenum magis est atque faculentum. Id quam scinditur, saepius apparet vel rubrum, obscurum, vel nigrum, vel lucidum, vel viride: unde humoris, qui sanguinem perfundit, naturam videre est atque ex coloris copia assequi, quantum vnusquisque humor in venis abundet.

Grana. Si diffuso sanguine grana quaedam arenularum amula offendantur, aiunt vel Elephantiasin, vel ad hanc propensionem notari: quanquam obseruantibus nihil tale deprehensum est.

Gravitas. Rarum est sanguinem à venis graueolere: quod si contigerit, putredinis corruptionisq; deploratae est indicium.

Sapor. Detractum sanguinem nemo degustarit: at si cui in os fortasse incidet, dulcisq; apparebit, secundum naturam est: qui amarus, biliosus: acidus aut stypticus, melancholicus: insipidus, pituitosus: salus, pituita salsa perfusus.

Iudicium ex coloratione pedum. Sanguinis substantia atq; colore animaduertis, conferendae inuicem erunt pelliculae. Quae si omnes optimum sanguinem aequabiliter exhibeant, credibile est reliquum in venis similem haberi, illum tamen detrakendum fuisse, quod multitudine peccaret: quae vna corpus grauat, sensus offendit, & in putredinem, aut in grauiorum malorum pericula conicit. Si vitiosus & impurus sanguis conspicitur, multo etiam vitiosus eductus est, ut qui & copia, & qualitate mollescit.

lectus corpori negotium faecisset, sed & post
 hac diligentius vacuari corpus debet, aut phar-
 maco, aut venæ sectione. Si qui prius manavit,
 syncerus, qui autem posterius, prauus exiit,
 multi huiusmodi residet in corpore, proba vi-
 ctus ratione, idoneisque vacationibus exter-
 minandi. At si hoc ex phlegmone accidit, bono
 esse solet; nempe indicium completæ & integræ
 vacationis, quæ morbi materiam ex affecta se-
 de extirpauit. Si postrema peluis purior est pri-
 mis, consummata est vacuatio, quæ sanguinem
 vitiosum omnem detraxit, dum vitilis ac bonus
 dimanaret. Sanguis in tepescentem aquam effu-
 sus diuisis secretisq; substantiis multa profert.
 Serum aquæ omnino confunditur, vt internes
 sci nequeat: illi etiam permiscetur tenuior san-
 guinis portio, ex cuius colore liceat de humoris
 natura & specie quodammodo iudicium facere.
 Crassior sanguinis portio & fibrosa subsidet
 in imo: quæ pura & secundum naturam esse iu-
 dicabitur, si lucida, tenuis, subalbida & coha-
 rens fuerit. At crassior, crassum etiam sangui-
 nem inesse: obscura & nigra, aliove infecta co-
 lore, sanguinem vitiosorum humorum facibus
 inquinari commoustrat, quos ipsa coloris dif-
 ferentia discernit. Si parum illa coheret dis-

tracta; facile dilaceratur, summæ
 putredinis est argumen-

tum.

Et 3 BIO-